

Oštrokljuna njorka fotografisana 2018. u Kilrenu, Škotska, UK. (Zaslugom: theleastweasel)

Šta nam morske ptice mogu „reći“ o plimi

Mnogi ljubitelji prirode i prirodnjačka društva širom sveta koriste GPS lokatore kako bi proučavali kretanje i ponašanje ptica. Dobijeni podaci pomažu naučnicima da više saznaju o pticama i kasnije iskoriste u različitim programima njihove zaštite. Postdiplomac Mat Kuper, sa Univerziteta Bangor u Velsu i njegove kolege, otkrili su da se dobijene informacije sa GPS uređaja o kretanju morskih ptica mogu iskoristiti u cilju proučavanja naših okeana. Svoje rezultate objavili su u časopisu *EGU Nauka o okeanima* - [Ocean Science](#).

Od 2011. do 2014., tim *Britanskog Kraljevskog društva za zaštitu ptica (RSPB)* postavili su GPS lokatore na oštrokljune njorke sa ostrva Puffin u Severnom Velsu. Ove crno-bele ptice, slične morskim papagajima i tankokljunim njorkama, dolaze na ovo ostrvo radi razmnožavanja. Veći deo vremena provode na vodi tražeći hranu ili se odmaraju na površini okeana.

GPS lokatori na oštrokljunim njorkama (koji nisu ugrožavali ptice), beležili su njihov položaj svakih 100 sekundi. Sa nizom informacija o međusobnoj udaljenosti ptica i vremenom beleženja podataka, naučnici su mogli da izračunju tačnu brzinu i smer njihovog kretanja. Nakon zalaska sunca, ove ptice provodile su duže vreme odmarajući se na površini vode, prateći morsku struju. „[U to vreme] promena njihovog položaja ukazivala bi na kretanje vode okeana“, objašnjava Mat. Svaki put kada bi se oštrokljune njorke odmarale na površini vode, Mat i njegove kolege mogle su da iskoriste podatke sa GPS uređaja da više saznaju o morskim strujama i plimi u oblasti Severnog Valesa.

Proučavajući i druge označene morske ptice, možemo saznati više o našim okeanima, a posebno na udaljenim mestima gde je teže prikupljati podatke o okeanima.

Razgovarajte sa nastavnikom/-com ili roditeljima:

Šta je GPS uređaj? Pronađi više koristeći veb stranicu <https://egu.eu/24SF9D/>.

Šta su GPS lokatori?

Istraži više: da li se u tvojoj zemlji koriste GPS lokatori u cilju praćenja populacije neke životinjske vrste?

(Za one koji žele više!) Da li možeš da izračunaš brzinu kretanja ako ti je poznato vreme i pređeni put? Raspitaj se kod nastavnika matematike ili proveri na veb stranici <https://egu.eu/26CM1/>.

Ovo je dečja verzija saopštenja Evropske Geonaučne Unije (EGU) „Šta nam morske ptice mogu „reći“ o plimi“ („What can seabirds tell us about the tide“). Tekst je napisala Bárbara Ferreira (EGU menadžerka za medije i komunikaciju), za naučnu javnost recenzirali Mat Kuper (postdiplomac i glavni autor naučne studije, sa Univerziteta Bangor, UK) i Mat Levis (Škola za okeanske studije, sa Univerziteta Bangor, UK), a za korišćenje u obrazovne svrhe priredila Marina Drndarski (nastavnica biologije u OŠ „Drinka Pavlović“ Beograd, Srbija). Verziju na srpskom jeziku priredila Marina Drndarski (nastavnica biologije u OŠ „Drinka Pavlović“ Beograd, Srbija). Za više informacija pogledajte: <http://www.egu.eu/education/planet-press/>.

